

Lectio Divina segédanyag

A év – Mt 5,17-37

A Szentmise evangéliumi szakaszához

Lectio Divina munkacsoport:

Biblikus nézőpont:

Asztalos Gábor, Geiszelhardt Sára, Nyúl Viktor,

Liturgikus nézőpont

Mohay Réka

Patrisztikus nézőpont

Rácz Dávid, Görföl Tibor, Asztalos Livia

Pedagógiai nézőpont:

Csonka Laura, Vermes Nikolett

Szemlélődési nézőpont

Asztalos Livia

Szerkesztő

Asztalos Livia

Tanítóhivatali nézőpont

Bíró Dominika, Járai Ferenc, Rácz Édua

Zenei nézőpont

Csonka Laura, Harag Márton

Lektorálták: Nyúl Viktor és Hegyi László

Nyelvhelyesség: Nyúlné Révfalvi Ildikó

+ EVANGÉLIUM Szent Máté könyvéből

Jézus tökéletessé teszi az Ószövetség tanításait és parancsait.

Abban az időben Jézus így szólt tanítványaihoz:

Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy megszüntessem a törvényt vagy a prófétákat. Nem megszüntetni jöttem, hanem tökéletessé tenni. Bizony mondom nektek, amíg az ég és föld el nem múlik, nem vész el a törvényből sem egy i betű, sem egy vessző, hanem minden érvényben marad. Aki tehát csak egyet is eltöröl akár a legkisebb parancsok közül is, és úgy tanítja az embereket, azt nagyon kicsinek fogják hívni a mennyek országában. És mindaz, aki megtartja és tanítja őket, igen nagy lesz a mennyek országában.

És mondom nektek: Ha igaz voltotok nem múlja felül az írástudókét és a farizeusokét, nem juthattok be a mennyek országába.

Hallottátok, hogy a régieknek ezt mondták: Ne ölj! Aki öl, méltó az ítéletre. Én viszont azt mondom nektek, hogy méltó az ítéletre mindaz, aki haragszik testvére. Aki azt mondja testvérenek: „Te esztelen!”, méltó a főtanács ítéletére. Aki pedig azt mondja: „Te istentelen!”, méltó a kárhozat tüzére.

Ha tehát ajándékot akarsz az oltáron felajánlani, és ott eszedbe jut, hogy testvérednek valami panasza van ellened, hagyd ott ajándékosodat az oltár előtt, s menj, előbb békülj ki testvéreddel. Csak aztán térj vissza, hogy bemutasd áldozatodat. Ellenfeleddel szemben légy békülékeny, amikor még úton vagy vele, nehogy átadjon a bírónak, a bíró pedig a börtönőrnek, és a börtönbe vessenek. Bizony, mondom neked, ki nem jössz onnan, míg az utolsó garast is meg nem fizeted.

Hallottátok a parancsot: Ne törj házasságot! Én pedig azt mondom nektek, hogy aki bűnös vággyal asszonyra néz, szívében már vétkezett vele. Ha a jobb szemed bűnre visz, vágd ki, és vedd el magadtól. Jobb neked, ha elvesz egy testrészed, minthogy egész tested a kárhozatra kerüljön. Ha a jobb kezed visz bűnbe, vágd le azt, és vedd el magadtól. Mert jobb neked, ha egy testrészed vész el, minthogy egész tested a kárhozatra jusson.

És ezt is mondták: Aki elküldi feleségét, adjon neki válólevelet. Én pedig azt mondom nektek, hogy aki elküldi feleségét – kivéve hűtlenség esetét –, okot ad neki a házasságtörésre, és aki az elbocsátott nőt veszi feleségül, házasságtörést követ el. Hallottátok továbbá, hogy a régieknek ezt mondták: Hamisan ne esküdj, és tartsd meg az Úrnak tett esküdet! Én pedig azt mondom nektek: Egyáltalán ne esküdjete! Sem az égre, mert az az Isten trónja, sem a földre, mert az lábának zsámolya, se Jeruzsálemre, mert az a nagy Király városa! De még saját fejedre se esküdj, mert

egyetlen hajszáladat sem tudod össze vagy feketévé tenni. Legyen a ti beszédetek „igen, igen, nem, nem”; ami ennél több, az a gonosztól van.

1. Lectio – olvasás

1.1. Biblikus nézőpont

1.1.1. Görög szöveg szó szerinti fordítása

¹⁷ Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφῆτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ **πληρῶσαι**.

Ne gondoljátok, hogy megsemmisíteni jöttem a törvényt vagy a prófétákat: nem megsemmisíteni jöttem, hanem betölteni.

¹⁸ ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἄν **παρέλθῃ** ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἐν ἡ μία κεραία οὐ μὴ **παρέλθῃ** ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἄν πάντα γένηται.

Bizony ugyanis mondom nektek: amíg az ég és a föld el nem múlik, egy ióta vagy egy vessző sem vész el a törvényből, amíg minden be nem következik.

¹⁹ ὅς ἐάν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὅς δ' ἄν ποιῆσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

Aki tehát eltörli ezen legkisebb parancsok egyikét, és így tanítja az embereket, azt igen kicsinek fogják hívni a mennyek királyságában, aki pedig megteszi és tanítja, azt nagynak fogják hívni a mennyek királyságában.

²⁰ λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐάν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εισέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Ugyanis mondom nektek, hogy ha a ti igazságosságotok messze felül nem múlja az írástudókét és a farizeusokét, nem mentek be a mennyek királyságába.

²¹ Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐ φονεύσεις· ὅς δ' ἄν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει.

Hallottátok, hogy mondatott a régieknek, Ne ölj: aki pedig öl, méltó lesz az ítéletre.

²² ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὅς δ' ἄν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ· Ρακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὅς δ' ἄν εἴπῃ· Μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

Én pedig mondom nektek, hogy mindenki, aki haragszik a testvérére, méltó lesz az ítéletre: aki pedig azt mondja a testvérenek: „hitvány”, méltó lesz a nagytanácsra: aki pedig azt mondja: „ostoba”, méltó lesz a tüzes gyehennára

(kárhozatra).

²³ ἂν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κακεῖ μνησθῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ,

Amikor tehát az ajándékokat áldozatul bemutatni viszed az oltárra, és ott eszedbe jut, hogy a testvérednek van valami panasza veled szemben,

²⁴ ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὑπάγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου.

Hagyd ott az ajándékokat az oltár előtt, és menj el előbb, békülj ki a testvéreddel, és aztán eljőve mutasd be áldozatul az ajándékokat.

²⁵ ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ, μήποτε σε παραδῶ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ· **Légy békés szándékú az ellenfeled iránt sietve, ameddig vele az úton vagy, nehogy az ellenfél átadjon tégedet a bírónak, és a bíró a szolgának, és börtönbe vetessél.**

²⁶ ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῶς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

Bizony mondom neked, nem mész ki onnét, amíg vissza nem fizetted az utolsó fillért.

²⁷ Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· Οὐ μοιχεύσεις.

Hallottátok, hogy mondatott: Ne törj házasságot.

²⁸ ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

Én pedig mondom nektek, hogy mindaz, aki asszonyra néz azért, hogy megkívánja őt, már házasságot tört vele az ő szívében.

²⁹ εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ, συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν.

Ha pedig a jobb szemed megbotránkoztat téged, ragadd ki azt, és dobd el magadtól: javadra válik ugyanis neked, hogy tagjaid közül egy vesszék el, mintsem az egész tested a gyehennára (kárhozatra) jusson.

³⁰ καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτήν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ, συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ.

És ha a jobb kezed megbotránkoztat téged, vágd le azt, és dobd el magadtól: javadra válik ugyanis neked, hogy tagjaid közül egy vesszék el, mintsem az egész tested a gyehennára (kárhozatra) kerüljön.

³¹ Ἐρρέθη δέ· Ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον.

Mondatott pedig, Aki elbocsátja a feleségét, adjon neki elbocsátó levelet.

³² ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὅς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ μοιχᾶται.

Ἐν pedig mondom nektek, hogy mindaz, aki elbocsátja a feleségét, kivéve a parázناسág esetét, házasságtörővé teszi őt, és aki elbocsátott nőt vesz el feleségül, házasságot tör.

³³ Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὄρκους σου.

Ismét hallottátok, hogy mondatott a régieknek, Ne esküdj hamisan, hanem teljesítsd az esküidet az Úrnak.

³⁴ ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ·

Ἐν pedig mondom nektek, egyáltalában ne esküdjetek: sem az égre, mert Isten trónusa az,

³⁵ μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστὶν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως·

Sem a földre, mert lábainak a zsámolya az, sem Jeruzsálemre, mert az a nagy király városa.

³⁶ μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμόσης, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν.

És ne esküdj a fejedre sem, mert nem vagy képes egyetlen hajszálat sem fehérré vagy feketévé tenni.

³⁷ ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν.

Legyen tehát a beszédetek igen-igen, nem-nem: ami pedig több ezeknél, a Gonosztól van.

1.1.2. Legfontosabb magyar fordítások

Nova Vulgata

Szent István Társulati Biblia

Jeromos fordítás

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹⁷Nolite putare quoniam veni solvere Legem aut Prophetas; non veni solvere, sed adimplere.

¹⁷Ne gondoljátok, hogy megszüntetni jöttem a törvényt vagy a prófétákat. Nem megszüntetni jöttem, hanem teljessé tenni.

¹⁷Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem a törvényt vagy a prófétákat; nem azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem, hanem hogy beteljesítsem.

¹⁷Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy megszüntessem a törvényt vagy a prófétákat. Nem azért jöttem, hogy megszüntessem, hanem , hogy tökéletessé tegyem.

¹⁷Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvénynek vagy a prófétáknak eltörlésére. Nem jöttem, hogy eltöröljem, hanem inkább, hogy betöltssem.

¹⁷Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem a Törvényt vagy a prófétákat! Nem azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem, hanem hogy beteljesítsem.

¹⁸Amen quippe dico vobis: Donec transeat caelum et terra, iota unum aut unus apex non praeteribit a Lege, donec omnia fiant.

¹⁸Bizony mondom nektek, míg ég és föld el nem múlik, egy i betű vagy egy vesszőcske sem vész el a törvényből, hanem minden beteljesedik.

¹⁸Mert bizony, mondom nektek: amíg el nem múlik az ég és a föld, egy i betű vagy egy vesszőcske sem marad el a törvényből, amíg minden be nem teljesedik.

¹⁸Bizony mondom nektek: Míg ég és föld fennáll, egy i betű vagy egy vesszőcske sem marad el a törvényből, hanem beteljesedik az egész.

¹⁸Mert bizony mondom néktek, míg az ég és a föld elmúlik, a törvényből egy jóta vagy egyetlen pontocska el nem múlik, a míg minden be nem teljesedik.

¹⁸Mert bizony, mondom nektek, hogy amíg az ég és a föld el nem múlik, egyetlen ióta vagy egyetlen vessző sem vész el a Törvényből, míg minden be nem teljesedik.

¹⁹*Qui ergo solverit unum de mandatis istis minimis et docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno caelorum; qui autem fecerit et docuerit, hic magnus vocabitur in regno caelorum.*

¹⁹Aki tehát csak egyet is eltöröl e legkisebb parancsok közül, és úgy tanítja az embereket, azt igen kicsinek fogják hívni a mennyek országában. Aki viszont megtartja és tanítja őket, az nagy lesz a mennyek országában.

¹⁹Aki tehát egyet is elhagy e legkisebb parancsok közül és úgy tanítja az embereket, azt a legkisebbnek fogják hívni a mennyek országában; aki pedig megteszi és tanítja, azt nagynak fogják hívni a mennyek országában.

¹⁹Aki tehát csak egyet is elhagy a legkisebb parancsok közül és így tanítja az embereket, az igen kicsi lesz a mennyek országában. Aki viszont megtartja és tanítja azokat, az nagy lesz a mennyek országában.

¹⁹Valaki azért csak egyet is megront e legkisebb parancsolatok közül és úgy tanítja az embereket, a mennyeknek országában a legkisebb lészen; valaki pedig cselekszi és úgy tanít, az a mennyeknek országában nagy lészen.

¹⁹Ha tehát valaki a legkisebb parancsolatok közül akár csak egyet is megszeg, és úgy tanítja az embereket, az a legkisebb lesz a mennyek országában. De ha valaki ezeket megtartja és tanítja, nagy lesz a mennyek országában.

²⁰*Dico enim vobis: Nisi abundaverit iustitia vestra plus quam scribarum et pharisaeorum, non intrabitis in regnum caelorum.*

²⁰Ezért mondom nektek: ha igazságotok nem múlja felül az írástudókét és a farizeusokét, nem juttok be a mennyek országába.

²⁰Mert mondom nektek: ha a ti igazvoltotok nem múlja felül az írástudókét és farizeusokét, semmiképp sem mentek be a mennyek országába.

²⁰Ezért mondom nektek: Ha igaz voltotok fölül nem múlja az írástudókét és farizeusokét, nem juttok be a mennyek országába.

²⁰Mert mondom néktek, hogy ha a ti igazságotok nem több az írástudók és farizeusok igazságánál, semmiképpen sem mehettek be a mennyeknek országába.

²⁰Mondom nektek, ha a ti igazságotok messze felül nem múlja az írástudókét és a farizeusokét, akkor semmiképpen sem mentek be a mennyek országába.

²¹Audistis quia dictum est antiquis: “Non occides; qui autem occiderit, reus erit iudicio”.

²¹Hallottátok, hogy a régiek ezt a parancsot kapták: Ne ölj! Aki öl, állítsák a törvényszék elé.

²¹Hallottátok, hogy ezt mondták a régieknek: ‘Ne ölj; aki pedig öl, méltó az ítéletre’.

²¹Hallottátok a régieknek szóló parancsot: ne ölj! Aki öl állítsák a törvényszék elé.

²¹Hallottátok, hogy megmondatták a régieknek: Ne ölj, mert a ki öl, méltó az ítéletre.

²¹Hallottátok, hogy megmondták a régieknek: Ne ölj! Mert aki öl, méltó arra, hogy ítélkezzenek felette.

²²Ego autem dico vobis: Omnis, qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio; qui autem dixerit fratri suo: “Racha”, reus erit concilio; qui autem dixerit: “Fatue”, reus erit gehennae ignis.

²²Én pedig azt mondom nektek: Már azt is állítsák a törvényszék elé, aki haragot tart embertársával. Aki embertársát ostobának nevezi, állítsák a nagytanács elé. Aki azt mondja neki, hogy te bolond, méltó a pokol tüzére.

²²Én viszont azt mondom nektek, hogy mindenki, aki haragszik testvérére, méltó az ítéletre. Ha valaki azt mondja a testvérének: ‘Oktalan’, méltó a főtanács ítéletére; aki pedig azt mondja: ‘Bolond’, méltó a gyehenna tüzére.

²²Én pedig azt mondom nektek: már azt is állítsák törvényszék elé, aki haragot tart. Aki felebarátját butának mondja, állítsák a nagytanács elé. Aki pedig istentelennek mondja, jusson a gyehenna tüzére.

²²Én pedig azt mondom nektek, hogy mindaz, a ki haragszik az ő atyjafiára ok nélkül, méltó az ítéletre: a ki pedig azt mondja az ő atyjafiának: Ráka, méltó a főtörvényszékre: a ki pedig ezt mondja: Bolond, méltó a gyehenna tüzére.

²²Én viszont azt mondom nektek, hogy aki haraggal van testvére iránt, méltó arra, hogy ítélkezzenek felette. Aki pedig azt mondja testvérének: „Raká!” – méltó arra, hogy a szanhedrin járjon el ellene. Aki pedig azt mondja: „Bolond!” – méltó a gyehenna tüzére.

²³Si ergo offeres munus tuum ad altare, et ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid adversum te,

²³Ha tehát ajándékot akarsz az oltáron felajánlani, és ott eszedbe jut, hogy embertársadnak valami panasza van ellened,

²³Amikor tehát fölajánlod adományodat az oltáron, és ott eszedbe jut, hogy testvérednek valami panasza van ellened:

²³Ha tehát ajándékodat az oltárhoz viszed és ott eszedbe jut, hogy felebarátodnak valami panasza van ellened,

²³Azért, ha a te ajándékodat az oltárra viszed és ott megemlékezel arról, hogy a te atyádfiának valami panasza van ellened:

²³Ha tehát áldozati adományodat az oltárhoz viszed, és ott jut eszedbe, hogy testvérednek valami panasza van ellened,

²⁴*relinque ibi munus tuum ante altare et vade, prius, reconciliare fratri tuo et tunc veniens offer munus tuum.*

²⁴hagyd ott ajándékodat az oltár előtt, s menj, előbb békülj ki embertársaddal, aztán térj vissza és ajánld fel ajándékodat.

²⁴hagyd ott az adományodat az oltár előtt, és először menj, békülj ki testvéreddel, s csak akkor menj és ajánld föl adományodat.

²⁴hagyd ajándékodat az oltár előtt, menj, békülj ki előbb felebarátoddal, aztán térj vissza és ajánld föl ajándékodat.

²⁴Hagyd ott az oltár előtt a te ajándékodat, és menj el, előbb békélj meg a te atyádfiával, és azután eljövén, vidd fel a te ajándékodat.

²⁴hagyd ott adományodat az oltár előtt! Menj, békülj ki előbb testvéreddel, és csak azután térj vissza, s ajánld fel adományodat!

²⁵*Esto consentiens adversario tuo cito, dum es in via cum eo, ne forte tradat te adversarius iudici, et iudex tradat te ministro, et in carcerem mittaris.*

²⁵Ellenfeleddel szemben légy békülékeny idejében, amikor még az úton vagy vele, nehogy átadjon ellenfeled a bírónak, a bíró pedig a poroszlónak, és börtönbe kerülj.

²⁵Egyezz meg ellenfeleddel gyorsan, amíg vele vagy az úton; nehogy ellenfeled átadjon téged a bírónak, a bíró pedig a törvényszolgának, és börtönbe vessenek.

²⁵Békülj ki idejében, még útközben ellenfeleddel, hogy át ne adjon a bírónak, a bíró a poroszlónak és tömlöcbe ne vessenek.

²⁵Légy jóakarója a te ellenségednek hamar, a míg az úton vagy vele, hogy ellenséged valamiképpen a bíró kezébe ne adjon, és a bíró oda ne adjon a poroszló kezébe, és tömlöcbe ne vessen téged.

²⁵Egyezzz ki azzal, aki vádol, hamar, amíg az úton együtt van veled, hogy vádlód át ne adjon a bírónak, a bíró meg az őrnek, és így börtönbe ne kerülj!

²⁶Amen dico tibi: Non exies inde, donec reddas novissimum quadrantem.

²⁶Bizony mondom neked, nem szabadulsz ki, amíg az utolsó fillért is meg nem fizeted.

²⁶Bizony, mondom neked, semmiképp sem jössz ki onnan, amíg meg nem fizeted az utolsó fillért.

²⁶Bizony mondom neked: ki nem szabadulsz onnan, amíg az utolsó fillért meg nem fizetted.

²⁶Bizony mondom néked: ki nem jössz onnét, mígnem megfizetsz az utolsó fillérig.

²⁶Bizony, mondom neked, ki nem jössz onnét, amíg meg nem adod az utolsó fillért is.

²⁷ Audistis quia dictum est: "Non moechaberis".

²⁷Hallottátok a parancsot: Ne törj házasságot.

²⁷Hallottátok, hogy ezt mondták a régieknek: *'Ne törj házasságot!'*

²⁷Hallottátok (a régieknek szóló) parancsot: házasságot ne törj!

²⁷Hallottátok, hogy megmondattok a régieknek: Ne paráználkodjál!

²⁷Hallottátok, hogy megmondták: *Ne törj házasságot!*

²⁸Ego autem dico vobis: Omnis, qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, iam moechatus est eam in corde suo.

²⁸Én pedig azt mondom nektek, hogy aki bűnös vággal asszonyra néz, szívében már házasságtörést követett el vele.

²⁸Én viszont azt mondom nektek, hogy mindaz, aki asszonyra néz azért, hogy megkívánja őt, már házasságot tört vele a szívében.

²⁸Én pedig azt mondom nektek: mindaz, aki bűnös kívánsággal asszonyra néz, szívében már paráználkodott vele.

²⁸Én pedig azt mondom nektek, hogy valaki asszonyra tekint gonosz kívánságnak okáért, immár paráználkodott azzal az ő szívében.

²⁸Én viszont azt mondom nektek: aki úgy tekint egy asszonyra, hogy megkívánja, szívében már házasságot tört vele.

²⁹Quod si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum et proice abs te; expedit enim tibi, ut pereat unum membrorum tuorum, quam totum corpus tuum mittatur in gehennam.

²⁹Ezért ha jobb szemed megbotránkoztat, vájd ki és dobd el! Inkább egy tagod vesszen oda, mintsem az egész tested a kárhozatra jusson.

²⁹Ha pedig a jobb szemed megbotránkoztat téged, vájd ki azt és dobd el magadtól; mert jobb neked, hogy elveszen egy a testrészeid közül, mint hogy az egész testedet a gyehennára vessék.

²⁹Ezért, ha jobb szemed megbotránkoztat, vájd ki és vedd el magadtól. Inkább egy tagod vesszen oda, semhogy egész tested gyehennára kerüljön.

²⁹Ha pedig a te jobb szemed megbotránkoztat téged, vájd ki azt és vedd el magadtól; mert jobb neked, hogy egy vesszen el a te tagjaid közül, semhogy egész tested a gyehennára vettessék.

²⁹Ha a jobb szemed visz bűnre, vájd ki, és vedd el magadtól! Jobb neked, ha egy szemed vész el, mint ha egész tested a gyehennára jut.

³⁰Et si dextera manus tua scandalizat te, abscide eam et proice abs te; expedit enim tibi, ut pereat unum membrorum tuorum, quam totum corpus tuum abeat in gehennam.

³⁰Ha jobb kezed visz bűnbe, vágd le és dobd el! Inkább egy tagod vesszen oda, mintsem az egész tested pokolba kerüljön.

³⁰És ha a jobb kezed megbotránkoztat téged, vágd le azt és dobd el magadtól; mert jobb neked, hogy elveszen egy a testrészeid közül, mint hogy az egész tested a gyehennára jusson.

³⁰Ha pedig jobb kezed botránkoztat meg, vágd le és vedd el magadtól. Inkább egy tagod vesszen oda, semhogy egész tested pokolba jusson.

³⁰És ha a te jobb kezed botránkoztat meg téged, vágd le azt és vedd el magadtól; mert jobb neked, hogy egy vesszen el a te tagjaid közül, semhogy egész tested a gyehennára vettessék.

³⁰Ha pedig a jobb kezed visz bűnre, vágd le, és vedd el magadtól! Jobb neked, ha egy tagod vész el, mint ha egész tested a gyehennára jut.

³¹Dictum est autem: "Quicumque dimiserit uxorem suam, det illi libellum repudii".

³¹Ezt is előírták: Aki elbocsátja feleségét, adjon neki válólevelet.

³¹Azt is mondták: 'Aki elbocsátja feleségét, adjon neki válólevelet'.

³¹Parancs volt az is: ha valaki elbocsátja feleségét, adjon neki válólevelet.

³¹Megmondattott továbbá: Valaki elbocsátja feleségét, adjon neki elválásról való levelet.

³¹Megmondták: aki elbocsátja feleségét, adjon neki válólevelet.

³²Ego autem dico vobis: Omnis, qui dimiserit uxorem suam, excepta fornicationis causa, facit eam moechari; et, qui dimissam duxerit, adulterat.

³²Én pedig azt mondom nektek, hogy aki elbocsátja feleségét – hacsak nem paráznasága miatt –, okot ad neki a házasságtörésre. S aki elbocsátottat vesz feleségül, házasságot tör.

³²Én viszont azt mondom nektek, hogy mindaz, aki elbocsátja feleségét – kivéve a paráznaság esetét –, házasságtörővé teszi, és aki elbocsátott nővel összeházasodik, házasságot tör.

³²Én pedig azt mondom nektek: mindaz, aki elbocsátja feleségét, kivéve ha nem törvényes felesége, okot ad neki a házasságtörésre, aki pedig elbocsátott nőt vesz el, házasságot tör.

³²Én pedig azt mondom nektek: Valaki elbocsátja feleségét, paráznaság okán kívül, paráznává teszi azt; és a ki elbocsátott asszonyt veszen el, paráználkodik.

³²Én viszont azt mondom nektek, hogy aki elbocsátja feleségét – a paráznaság esetét kivéve –, az házasságtörővé teszi, és aki elbocsátott asszonyt vesz feleségül, az házasságtörést követ el.

³³Iterum audistis quia dictum est antiquis: "Non periurabis; reddes autem Domino iuramenta tua".

³³Hallottátok ezt a régieknek szóló parancsot is: Ne esküdjél hamisan, hanem tartsd meg az Úrnak tett esküdet.

³³Szintén hallottátok, hogy azt mondták a régieknek: *'Ne esküdj hamisan, hanem add meg az Úrnak, amit esküvel ígértél!'*

³³Hallottátok azt a régieknek szóló parancsot is: hamisan ne esküdjél, de tartsd meg az Úrnak tett esküdet.

³³Ismét hallottátok, hogy megmondatott a régieknek: Hamisan ne esküdjél, hanem teljesítsd az Úrnak tett esküidet.

³³Azt is hallottátok, hogy megmondták a régieknek: „Ne esküdj hamisan”, és „Add meg az Úrnak, amit esküvel fogadtál!”

³⁴Ego autem dico vobis: Non iurare omnino, neque per caelum, quia thronus Dei est,

³⁴Én pedig azt mondom nektek: Egyáltalán ne esküdjetek, sem az égre, mert az Isten trónja,

³⁴Én viszont azt mondom nektek, hogy egyáltalán ne esküdjetek: se az égre, mert az Isten trónja,

³⁴Én pedig azt mondom nektek: egyáltalán ne esküdjete: sem az égre, mert az Isten trónja,

³⁴Én pedig azt mondom nektek: Teljességgel ne esküdjete; se az égre, mert az az Istennek királyi széke;

³⁴Én viszont azt mondom nektek, hogy egyáltalán ne esküdjete: se az égre, mert az Isten trónusa,

³⁵neque per terram, quia scabellum est pedum eius, neque per Hierosolymam, quia civitas est magni Regis;

³⁵sem a földre, mert az lába zsámolya, sem Jeruzsálemre, mert az a nagy Király városa.

³⁵se a földre, mert az az ő lábainak zsámolya, se Jeruzsálemre, mert az a nagy király városa.

sem a földre, mert az lábának zsámolya, ³⁵sem Jeruzsálemre, mert az a nagy király városa.

³⁵Se a földre, mert az az ő lábainak zsámolya; se Jeruzsálemre, mert a nagy Királynak városa;

³⁵se a földre, mert az lába zsámolya, se Jeruzsálemre, mert az a Nagy Király városa!

³⁶neque per caput tuum iuraveris, quia non potes unum capillum album facere aut nigrum.

³⁶Még saját fejedre se esküdjél, mert egyetlen hajszáladat sem tudod fehérré vagy feketévé tenni.

³⁶A fejedre se esküdj, mert egyetlen hajszáladat sem tudod fehérré vagy feketévé tenni.

³⁶Még fejedre se esküdjél, mert egyetlen hajszáladat sem tudod fehérré vagy feketévé tenni.

³⁶Se a te fejedre ne esküdjél, mert egyetlen hajszálat sem tehetsz fehérré vagy feketévé;

³⁶De ne esküdj a saját fejedre sem, hiszen egyetlen hajad szálát sem tudod fehérré vagy feketévé tenni!

³⁷Sit autem sermo vester: “Est, est”, “Non, non”; quod autem his abundantius est, a Malo est.

³⁷Így beszéljete inkább: az igen igen, a nem nem. Ami ezenfelül van, a gonosztól való.

³⁷Legyen a ti beszédetek: igen, igen, nem, nem; ami ezeknél több, a gonosztól van.

³⁷Beszédetek legyen: igen, igen; nem nem. Ami ezt meghaladja, az a gonosztól van.

³⁷Hanem legyen a ti beszédetek: Úgy úgy; nem nem; a mi pedig ezeken felül vagy, a gonosztól vagy.

³⁷Amikor beszéltek, az igen legyen igen, a nem pedig nem! Ami ezen túlmegy, az a gonosztól van.

1.1.3. Behatárolás

Szakaszunkat Máté evangéliumában a Hegyi beszédben találjuk, mely az 5. fejezettől egészen a 7. fejezetig tart. Máténál ez Jézus első összefüggő nagy beszéde, melyet a 8. fejezettől Jézus egyes csodáinak leírása követ. A Hegyi beszédben szakaszunkat a nyolc boldogság (5,3-12), valamint az apostolok feladatának bemutatása (5,13-16) előzi meg.

Evangéliumi szakaszunkat követően az 5. fejezetben még két ószövetségi törvény tökéletesítéséről olvashatunk (a rosszat jóval kell viszonzni és az ellenség szeretete). A 6. fejezettől pedig már az erény legfőbb gyakorlatait (az alamizsnálkodás, az imádság és a böjt) veszi górcső alá Jézus, közbe ékelve a Miatyánkot.

1.1.4. Szószerinti üzenet

Máté evangélista ezzel a szakasszal főleg a zsidóságból megtért keresztények számára kívánja hangsúlyozni az ószövetségi Írások és a Jézus Krisztus közötti kapcsolatot. Jézust, mint az Írások beteljesítőjét ábrázolja (Mt 5,17-20), aki tekintéllyel tanít: nem csak értelmezi, hanem elmélyíti, beteljesíti a mózesi törvényeket, ahogy a visszatérő „én pedig mondom nektek” formula is mutatja (Mt 5,21-37). S ezzel megfogalmazza a keresztények számára a követendő magatartásformát, amelyben nem csupán a külső tetten van a hangsúly, hanem a szándékon, a lelki finomságon és a szeretet érzékenységén is.

1.1.5. Kulcsszavak rövid elemzése

πληρῶσαι (*plérószáj*) (Mt 5,17): 'betölt, teljessé tesz, beteljesít'

A kifejezés gyakran előfordul a Máté-evangéliumban, a legtöbb esetben az Írások (a prófétai jövendölések) kapcsán, amelyek Jézus személyében, cselekedeteiben beteljesülnek (pl.: Mt 1,22; 2,15.17.23; 4,14; 8,17; 12,17; 13,35; 21,4; 26,54.56). Ennek fényében világossá válik, hogy Jézus nem eltörölni, nem helyettesíteni és nem megsemmisíteni jött a Törvényt (az ószövetségi Írásokat), hanem beteljesíteni, elmélyíteni (Mt 5,17).

παρέλθῃ (*párelthé*) (Mt 5,18): 'elmegy valaki mellett, elmúlik, érvényét veszíti'

Máté evangéliumában két alkalommal fordul elő ez a kifejezés, kétszer egy versen belül (Mt 5,18; 24,35). Mind a két igehelyen először „az ég és a föld” szópárhoz kapcsolódva, másodszer pedig a Törvény (vagyis az ószövetségi Szentírás) írásjeleire (Mt 5,18), illetve az Úr szavaira vonatkozóan tagadó formában (Mt 24,35). Ezzel az evangélista azt kívánja kifejezni Jézus nagy beszédeinek kezdetén (Mt 5,18) és vége felé (Mt 24,35), hogy habár a természet erői megrendülhetnek, és a teremtett világ elemei elmúlhatnak, az egyedüli állandó az Úr Szava marad! Az Úr Szava megmarad örökké, hiszen ez a Szó az, aki által lett teremtve minden (vö. Jn 1,1-3).

1.2. Kontextuális – kánoni párhuzamok

Párhuzamok Máté evangéliumán belül

3,12 “Szórolapátja már a kezében van. Kitakarítja szérűjét, a búzát csúrébe gyűjti, a pelyvát pedig olthatatlan tűzbe vetve elégeti.”

3,15 “Jézus ezt mondta: „Hagyd ezt most! Illő, hogy mindent megtegyünk, ami elő van írva.” Erre engedett neki.”

6,1 “Ügyeljetek, hogy a jót ne az emberek szeme láttára tegyétek, azért, hogy lássanak benneteket. Így semmi jutalom nem vár rátok mennyei Atyátoknál.”

6,13 “És ne vigy minket kísértésbe, hanem szabadíts meg a gonosztól.”

18,3 “s azt mondta: „Bizony mondom nektek, ha nem változtok meg, s nem

lesztek olyanok, mint a gyerekek, nem mentek be a mennyek országába.”

18,8-9 “Ha kezed vagy lábad botrányt okoz, vágd le és dobd el! Jobb csonkán vagy sántán bemenned az életre, mint két kézzel, két lábbal az örök tűzre kerülnöd. Ha szemed okoz botrányt, vágd ki és dobd el, mert jobb, ha egy szemmel méysz be az életre, mint ha két szemmel a pokol tüzére vetnek.”

18,34-35 “Ezzel az úr haragjában átadta a poroszlóknak, míg meg nem fizette mind, amivel tartozott. Így tesz mennyei Atyátok is veletek, ha mindegyiktek meg nem bocsát szívből felebarátjának.”

19,3-9 “Akkor odamentek hozzá a farizeusok, hogy próbára tegyék. Ezt kérdezték: „El szabad a férfinak bármilyen okból bocsátania a feleségét?” Így felelt: „Nem olvastátok, hogy a Teremtő kezdetben férfinak és nőnek teremtette őket, és azt mondta: Ezért a férfi elhagyja apját, anyját, a feleségéhez ragaszkodik, és egy test lesz a kettő? Most már többé nem két test, hanem csak egy. Amit tehát Isten egybekötött, azt ember ne válassza szét.” De azok mondták:

„Miért adta akkor Mózes azt a parancsot, hogy elbocsátáskor adjunk válólevelet?”
„Mózes szívetek keménységére való tekintettel engedte meg nektek, hogy elbocsátásotok feleségeket – felelte –, de kezdetben nem így volt. Mondom nektek: aki elbocsátja feleségét – hacsak nem paráznsága miatt –, és mást vesz el, házasságot tör. Aki elbocsátott nőt vesz el, szintén házasságot tör.”

19,18 “Az megkérdezte: „Melyeket?” Jézus felsorolta: „Ne ölj, ne törj házasságot, ne lopj, hamisan ne tanúskodjál”

20,26 “A ti körötökben ne így legyen. Aki közületek nagyobb akar lenni, legyen a szolgátok”

23,18.22 “Ugyanígy: Ha valaki az oltárra esküszik, az nem érvényes, de ha a rajta levő áldozati ajándéokra esküszik, az kötelezi. 19Ti vakok! Hát mi több, az ajándék vagy az oltár, amely megszenteli az ajándékot?” “Aki az égre esküszik, az Isten trónjára esküszik és arra, aki rajta ül.”

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mk 9,43-47 “Ha kezed megbotránkoztat, vágd le. Jobb csonkán bemenned az életre, mint két kézzel a kárhozatra jutni, az olthatatlan tűzre. Ha lábad megbotránkoztat, vágd le. Jobb sántán bemenned az életre, mint két lábbal a kárhozatra olthatatlan tüzére kerülni. Ha szemed megbotránkoztat, vágd ki. Jobb félszemmel bemenned az Isten országába, mint két szemmel a kárhozatra jutni,”

Mk 10,4.11-12 “Mózes megengedte, hogy válólevelet írva elküldjük az asszonyt” –

felelték.” “Otthon tanítványai ismét efelől kérdezték. Ezt válaszolta: „Aki elküldi feleségét és mást vesz el, házasságtörést követ el ellene.”

Mk 11,25 “Ám amikor imádkozni készültök, bocsássatok meg, ha nehezteltek valakire, hogy mennyei Atyátok is megbocsássa bűneiteket.”

Lk 12,57-59 “Miért nem ítéletek meg magatok, hogy mi az igazságos? Amikor ellenfeleddel a bíróságra tartasz, útközben igyekezzél tőle megszabadulni, nehogy a bíró elé hurcoljon, és a bíró átadjon a poroszlónak, a poroszló meg börtönbe vessen. Mondom neked, nem szabadulsz ki, míg az utolsó fillért is meg nem fizeted.”

Lk 16,17-18 “Hamarabb ér véget ég és föld, mint hogy egyetlen vessző is elveszen a törvényből. Aki elbocsátja feleségét és mást vesz el, házasságot tör, és az is házasságot tör, aki férjétől elbocsátott asszonyt vesz el.”

Lk 21,32-33 “Bizony mondom nektek, nem múlik el ez a nemzedék, míg mindezek be nem következnek. Ég és föld elmúlnak, de az én igéim nem múlnak el.”

Jn 10,35 “Ha már azokat is isteneknek mondta, akikhez az Isten szólt, és az Írás nem veszítheti érvényét”

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Kiv 20,7.13-14.17 “Urának, Istenednek a nevét ne vedd hiába, mert az Úr nem hagyja büntetlenül azt, aki a nevét hiába veszi.” “Ne ölj. Ne törj házasságot.” “Ne kívánd el embertársad házát, ne kívánd el embertársad feleségét, sem szolgáját, sem szolgálólányát, sem szarvasmarháját, sem szamarát, sem más egyebet, ami az övé.”

Kiv 21,12 “Aki a másikat úgy megüti, hogy belehal, azt halállal kell büntetni.”

Lev 19,12.15 “Aki a másikat úgy megüti, hogy belehal, azt halállal kell büntetni.”

Lev 19,15 “Ne légy igazságtalan az ítékezésben. Ne kedvezz a gyengének, és ne engedd, hogy a hatalmas elszédítsen: igazság szerint ítélezz embertársad fölött.”

Lev 24,17 “Aki agyonüt egy embert, bárki is, haljon meg.”

Szám 30,3 “Ha valaki fogadalmat tesz az Úrnak, vagy esküvel megtartóztatásra kötelezi magát, ne szegje meg a szavát; pontosan úgy tegyen, amint mondta.”

MTörv 5,17-18 “Ne ölj! Ne törj házasságot!”

MTörv 17,8-13 “Ha vérontás, viszály, testi sértés körébe vágó különféle esetekben vagy városod valamilyen peres ügyében túlságosan nehéz az igazságszolgáltatás, fogd magad, s menj el arra a helyre, amelyet az Úr, a te Istened

majd kiválaszt, és fordulj ott a Lévi törzséből való papokhoz, s ahhoz a bíróhoz, aki éppen soros azon a napon. Ők majd kikérdeznék és tudtadra adják ítéletüket. Tartsd magad ahhoz az ítélethez, amelyet arról a helyről adnak tudtadra, amelyet az Úr kiválaszt, s ügyelj, hogy pontosan azt tedd mindenben, amire intenek. Tartsd magad tanácsukhoz, amit adnak, s ítéletükhöz, amit hoznak, és határozatuktól, amelyet tudtadra adnak, ne térj el se jobbra, se balra. Ha valaki mégis olyan önhitt volna, hogy a papra, aki ott az Úrnak, a te Istenednek a szolgálatában áll, vagy a bíróra nem hallgatna, az ilyen embernek meg kell hallnia: Távolítsd el a gonoszsgot Izraelből, de tudja meg az egész nép a dolgot, hadd rettegjen, s attól fogva ne legyen többé önhitt.”

MTörv 21,18,20 “Ha valakinek rossz útra tévedt, önfejű fia van, aki nem hallgat apja és anyja szavára, s még akkor se hajlik szavukra, amikor megbüntetik” “Jelentsék a város véneinek: „Ez a mi fiunk rossz útra tévedt és önfejű, nem hallgat a szavunkra, iszik és tékozol.”

MTörv 23,22 “Ha fogadalmat teszel az Úrnak, a te Istenednek, ne késlekedj teljesíteni. Mert az Úr, a te Istened szigorúan beköveteli, s bűn nehezedik rád.”

MTörv 24,1 “Tegyük föl, hogy valaki feleséget vesz, együtt hál vele, de aztán nem talál tetszésre nála az asszony, mert valami taszítót fedez föl rajta. Válólevelet ír hát neki, kezébe adja, és elbocsátja házából.”

Jób 31,1 “A saját szememmel szövetségre léptem, hogy soha kívánsággal lányra nem nézek.”

Zsolt 11,4 “Az Úr szent hajlékában lakik, az Úr az égben trónol. Szeme látja a világot, pillantása szemügyre veszi az emberek fiait.”

Zsolt 48,3 “a nagyszerű magaslat öröme az egész világnak. Sion hegye, „északnak határa” valóban a nagy király városa.”

Zsolt 99,1 “Király az Úr – a népek reszketnek; kerubok fölött trónol – a föld megreteg.”

Sir 9,8 “Takaros asszonytól fordítsd el az arcod, és ne nézegess szépséget, amely nem illet meg. Sokakat tönkretett már az asszonyi szépség, mert mint a láng, felgyújtja a vágyat.”

Iz 66,1 “Ezt mondja az Úr: Mivel az ég a trónusom, és a föld a lábam zsámolya, miféle házat építhetnének nekem, milyen helyet nyugvóhelyemül?”

Bár 4,1 “Az Isten parancsának könyve az, a törvény, amely örökre megmarad. Aki megtartja, élni fog, aki elhagyja, meghal.”

Dán 7,10 “Tűzfolyó eredt belőle és folyt tovább. Ezerszer ezren szolgáltak neki, és tízezerszer tízezren álltak előtte. Ítéletet tartottak, és felnyitották a könyveket.”

Zak 8,17 "Szívetekben ne forraljatok gonosztságot egymás ellen, hogy ne szeressétek a hamis esküt, mert ezek a dolgok, amelyeket gyűlölök – mondja az Úr."

Mal 2,14-16 "S azt kérdezitek: „Miért?” Azért, mert az Úr a tanú közötted és ifjúkori feleséged között, akihez hűtlen lettél, noha ő volt a társad, a szövetséggel elkötelezett feleséged. Nemde egy élete van annak, aki testből és lélekből áll? És mi a vágya ennek az egynek? Az, hogy utódai legyenek az Isten által. Tartsátok hát tiszteletben életeteket, és ne légy hűtlen ifjúkori feleségedhez. Mert gyűlölöm a válást – mondja az Úr, Izrael Istene –, és azt, hogy igazságtalansággal borítsa el az ember a ruháját – mondja a Seregek Ura. Tartsátok hát tiszteletben az életeteket, és ne kövessétek el ezt a hűtlenséget!"

ApCsel 7,49 "Az ég az én trónom, s a föld lábam alatt a zsámoly. Milyen házat építhetnétek nekem – mondja az Úr –, vagy hol lehetne pihenőhelyem?"

Róm 3,31 "Ilyenformán megszüntetjük a törvényt a hittel? Szó sincs róla! Ellenkezőleg: erősítjük a törvényt."

Róm 8,4 "és hogy a törvény beteljesedjék rajtunk, akik már nem a test, hanem a lélek szerint élünk."

Róm 10,3-4 "Mert félreismerik az Istentől eredő megigazolást, és a magukéval próbálják behelyettesíteni, nem vetik alá magukat az Istentől származó megigazolásnak. Márpedig a törvény végső célja Krisztus, minden hívő megigazulására."

Róm 13,8-10 "Ne tartozzatok senkinek semmivel, csak kölcsönös szeretettel, mert aki embertársát szereti, a többi törvényt is megtartja. Hiszen a parancs: ne törj házasságot, ne ölj, ne lopj, a másét ne kívánd, s ami egyéb parancs még van, mind ebben az egyben tetőződik: Szeresd embertársadat, mint saját magadat. A szeretet nem tesz rosszat az embertársnak. A törvény tökéletes teljesítése tehát a szeretet."

1Kor 7,10-11 "A házasoknak meg nem én parancsolom, hanem az Úr: A feleség ne hagyja el férjét. Ha mégis elhagyná, maradjon férj nélkül, vagy béküljön ki férjével. A férfi se bocsássa el feleségét."

1Kor 15,9 "Én ugyanis az utolsó vagyok az apostolok közt, s arra sem méltó, hogy apostolnak hívjanak, hiszen üldöztem az Isten egyházát."

1Kor 1,17-20 "Talán könnyelmű voltam, hogy ezt terveztem? Vagy nálam a tervek csupán földi szándékból születnek, és nekem az „igen” és a „nem” mindegy? Isten a tanúnk, hogy szavainkban, amelyeket hozzátok intéztünk, nem mindegy az „igen” és a „nem”. Az Isten Fia, Jézus Krisztus ugyanis, akit mi – én, Szilvánusz és Timóteus – köztetek hirdettünk, nem volt

„igen” is meg „nem” is, hanem az „igen” valósult meg benne. Isten valamennyi ígérete

„igenné” vált benne. Ezért hangzik föl általa ajkunkon az „ámen” Isten dicsőségére.”

Gal 5,14 “Mert az egész törvényt ebben a mondatban teljesedik be: Szeresd felebarátodat, mint saját magadat.”

Ef 4,26 “Ha elfog is benneteket az indulat, ne vétkezzetek. A nap ne nyugodjék le haragotok fölött.”

Fil 3,9 “Hiszen nem a törvény útján váltam igazgá, hanem a Jézus Krisztusba vetett hit révén. Isten ugyanis a hit által tett igazgá”

Jak 1,19-20 “Értsétek meg, kedves testvéreim: Legyen minden ember készen a hallgatásra, de késedelmes a szólásra, késedelmes a haragra. Mert haragjában az ember nem azt teszi, ami Isten előtt igazságos.”

Jak 2,10-11 “Aki minden törvényt megtart, egy ellen azonban vét, mindegyik ellen vét. 11Mert aki azt mondja: „Ne törj házasságot!”, azt is mondta: „Ne ölj!” Ha nem is törsz házasságot, de ölsz, törvénszegővé válsz.”

Jak 5,12 “Testvéreim, először is ne esküdjétek se az égbe, se a földre, se egyébbe ne tegyétek esküt. Legyen körötökben az igen: igen, a nem: nem, nehogy ítélet alá essetek.”

2 Pt 2,14 “Szemük tele van azzal, akivel házasságot törnek, és éhes a bűnre. Csábítgatják az állhatatlan lelkeket, szívük hozzá van szokva a kapzsisághoz: az átok gyermekei!”

1 Jn 3,15 “Aki gyűlöli testvérét, gyilkos, márpedig tudjátok, hogy egy gyilkosnak sem maradandó birtoka az örök élet.”

2. Meditáció – elmélkedés

2.1. Patrisztikus nézőpont

2.1.1. Szó szerinti fordítás

Könnyen hajlunk rá mi, emberek, hogy gondolatban bűnt kövessünk el. Mivel az, aki egyenként teremtette szívünket, tudja, hogy a legtöbb bűn az akarat vágyában megy végbe, azt parancsolta, hogy először a lélek kormányzó részében uralkodjék tisztaság. Azt méltatta nagyobb őrizetre és felügyeletre, amivel a legkönnyebben vétkezünk. A testi cselekedeteknek ugyanis időre, kedvező helyzetre, erőkifejtésekre, segítőkre és a többi hozzávalóra van szükségük, az értelmi mozgások azonban az időtől függetlenül működnek, fáradság nélkül teljesednek, erőfeszítés nélkül alakulnak, és számukra minden idő megfelelő. És bizony van olyan, aki büszke és gőgös a tisztaságára, kívülről a mértékletesség látszatát nyújtja, sokszor ül azok között az emberek között, akik őt az erénye miatt dicsérik, de értelmével a bűn helyére fut szívének észrevétlen rezdülésében. Látta a képzeletével a kívánt dolgokat, elképzelt magának valamilyen illetlen kapcsolatot, és röviden szívének rejtett műhelyében világosan lefestette magának a gyönyör képét, és tanúk nélkül elkövette belül a bűnt, amit senki sem tud meg mindaddig, amíg el nem jön az, aki feltárja a sötétség titkait és napvilágra hozza a szívek szándékait. Óvakodj tehát, nehogy gonosz titkos szó legyen a szívedben! Aki ugyanis bűnös vágygal asszonyra néz, szívében már házasságtörést követett el vele. A testi cselekedeteknek sokan nem engednek utat, de aki szándékával vétkezik, az gondolatban hamar elköveti a bűnt.

2.1.2. Atyák Bibliája

Nagy Szent Baszileiosz

A cselekedet forrása az akarat. Épp ezért, mivel már eljutottunk a nagykorúságra, nemcsak fizikai, hanem lelki értelemben is, az akaratért felelősek vagyunk. Ebből kifolyólag nem mentegethetjük magunkat: *„Meg akartam tenni, de nem tettem”*. Ezért meg kell tenned, mert akarod, vagy nem teszed meg, mert nem akarod. Ez az akarat felelőssége, amennyiben akartad a rosszat és nem teljesítetted a jót, bűnnek számít.

Vö.: Tertullianus, De Poenit. III, 11 – 16 (Tertulliano, De Poenit. III, 11-16)

Isten dicsőségéért szabad büntetni. Ha látsz egy embert, aki részegeskedik, színházba¹ siet és lelkével mit sem törődik, fedd meg. Nyerd meg így barátodat Istenért, az ellenséget pedig ejtsd foglyul szintén Istenért. Mert ami bűn, így el tudod távolítani magadtól és másoktól is, így teszel eleget az Úr szavának: *„Ha a jobb szemed bűnre visz, vágd ki, és vedd el magadtól. Jobb neked, ha elvesz egy testrészed, minthogy egész tested a kárhozatra kerüljön”* Vö.: Aranyszájú Szent János, Hom. In annum novum, 4. (Crisostomo Giovanni, Hom. in annum novum, 4)

A liturgiában, amikor békecsókot adsz testvérednek, ne hidd azt, hogy ez olyan gesztus, amit ugyanúgy megteszel a piacon, amikor ismerősödet köszöntöd. Ez a békecsók a kiengesztelődés jele. Így teljesíted az Úr parancsát: *„Ha tehát ajándékot akarsz az oltáron felajánlani, és ott eszedbe jut, hogy testvérednek valami panasza van ellened, hagyd ott ajándéodat az oltár előtt, s menj, előbb békülj ki testvéreddel. Csak aztán térj vissza, hogy bemutasd áldozatodat”*

Vö.: Jeruzsálemi Szent Cirill, Catechesi mistag. 5, 2 – 11.19 – 20 (Cirillo di Gerusalemme, Catechesi mistag. 5, 2-11.19-20)

Mindent testünk szemével látunk, de nem értelmünk és lelkünk nélkül. Látjuk a tüzet, testünk nem fél tőle, de értelmünk és lelkünk az, ami tudja, hogy meg fog bennünket égetni. Ebből kifolyólag Jézus sem azt mondja, hogy az követ el már lelkében házasságtörést, aki ránéz egy asszonyra, hanem az, aki meg is kívánja: *„Én pedig azt mondom nektek, hogy aki bűnös vágygal asszonyra néz, szívében már vétkezett vele.”* Szent az a szemérem, amely fékezni tudja a testet.

Vö.: Szent Ambrus püspök, De paenit. 1, 70 – 71 (Ambrogio, De Paenit. 1, 70-71)

---

¹ Több egyházatya a színházakban való előadásokat erkölcsstelennek, lélekrombolónak tartotta. A pogányok közül Cicero is ezen az állásponton volt.

2.1.3. Catena Aurea

E heti szakaszunkkal kapcsolatosan az egyházatyák a következő megjegyzéseket, magyarázatokat tették:

²⁷**Hallottátok, hogy ezt mondták a régieknek: 'Ne törj házasságot!'**

²⁸**Én viszont azt mondom nektek, hogy mindaz, aki asszonyra néz azért, hogy megkívánja őt, már házasságot tört vele a szívében.**

Aranyszájú Szent János: Miután az Úr kifejtette, hogy mit tartalmaz az első parancsolat, tudniillik, hogy: **ne ölj**, a sorban előrehaladván a következőz is eljut, mondván: **hallottátok, hogy mit mondtak a régieknek: Ne törj házasságot!**

Szent Ágoston: Vagyis ne menj más asszonyhoz a te feleségeden kívül. Ha ezt megköveteled a feleségedtől, hogyan lehet, hogy ezt vele szemben nem akarsz megtartani? Pedig neked kell megelőzni erényben a feleségedet. Csúnya dolog, ha a férfi azt mondja, hogy ezt nem tudom megtartani. Amit az asszony megtesz, arra a férfi képtelen? Ne mondd azt: nincs feleségem, az utcanőhöz megyek és akkor nem szegem meg a törvényt, amely azt mondja, hogy **ne törj házasságot**. Ismered már, hogy milyen áron lettél megváltva, ismered már, hogy mit kell enned és mit kell innod. Tartózkodj tehát a paráználkodástól. Amikor ugyanis az Isten képmását (ami te vagy) paráználkodással és kéjvággyal rontod meg, akkor maga az Úr, aki tudja, hogy mi hasznos neked, az parancsolja, hogy a tiltott gyönyörök miatt össze ne dőljön a temploma, amivé lenni kezdtél.

Mivel úgy gondolták a farizeusok, hogy csak a nővel való tiltott egyesülést nevezik házasságtörésnek, az Úr megmutatta, hogy már az arra irányuló vágy sem más: **Én pedig azt mondom nektek, hogy mindaz, aki asszonyra néz, hogy megkívánja őt, szívében már házasságot tört vele.** Azt írja elő a törvény: *Felebarátod feleségét ne kívánd!* Úgy tűnik, hogy ezalatt a zsidók a nőrablást és nem az elhálást értették.

Három dologból áll a véték: a sugalmazás, mely az emlékezetből, vagy a testi érzékelésből származik; ha ez gyönyörködtet, akkor még csak tiltott gyönyör, amit meg kell fékezni. Ha azonban a beleegyezés megtörtént, akkor teljes lesz a véték. De a beleegyezés előtt a gyönyörérzet vagy nincs, vagy gyenge; ebbe beleegyezni bűn. Ha pedig tett is követi ezt, akkor úgy néz ki, hogy kielégül és beteljesedik a vágy. De

később, miután ismétlődik a sugallat, nagyobb gyönyör kap lángra, de ez még mindig kisebb annál, amely szokássá vált, amit nehéz legyőzni.

Szent Jeromos: A *pathosz* és a *propatheia*, vagyis az 'indulat' és a 'sóvárgás' között az a különbség, hogy az indulat bűnnek számít, a sóvárgás pedig, bár vétkes hiba, mégsem számít bűnnek. Aki tehát egy asszonyt meglát, és lelkében izgalom támad, azt a sóvárgás érintette meg. Ha ebbe azonban bele is egyezik, akkor a sóvárgás indulattá válik, és ilyenkor nem a bűn akarása hiányzik, hanem csak az arra való alkalom. Aki tehát egy asszonyra néz, hogy megkívánja őt, vagyis úgy tekint rá, hogy vágy töltse el, és készül ezt tettere váltani, arról helyesen mondja azt, hogy szívében már vétkezett vele.

Forrás: Aquinói Szent Tamás, *Catena Aurea* I., Kommentár Máté evangéliumához 164-165. old.

A fordítás alapjául szolgált: *S. Thomae Aquinatis, Catena Aurea in quatuor Evangelia*

I. Expositio in Matthaeum

cura P. Angelici Guarienti O. P.

Nova Editio Tauriensis

Marietti 1953

Magyarra fordította: Benyik György és Lázár István Dávid

Szeged 2000

2.2. Tanítóhivatali nézőpont

2.2.1. Pápai gondolatok

Dei Verbum 16

16. Isten tehát, aki mindkét szövetség sugalmazója és szerzője, bölcsen úgy rendezte, hogy az új el legyen rejtve az óban, az ó viszont az új szövetségben táruljon föl. Jóllehet Krisztus a vérével új szövetséget alapított (vö. Lk 22,20; 1Kor 11,25), az Ószövetség könyvei teljes terjedelmükben fölvétettek az evangéliumba, s teljes értelmüket benne kapják és mutatják meg (vö. Mt 5,17; Lk 24,27; Róm 16,25--26; 2Kor 3,14--16); s viszont megvilágítják és magyarázzák az új szövetséget.

XVI. Benedek pápa: Verbum Domini 39-42 A Biblia benső egysége

39. Az Egyház nagy hagyományának iskolájában megtanuljuk felismerni a betűtől a lélekig megtett út során az egész Szentírás egységét is, mert Isten Szava egyetlen, aki megszólítja életünket és állandóan megtérésre hív. Szentviktori Hugó megállapításai biztonságos eligazítást adnak: „Az egész isteni írás egyetlen könyvet alkot, és ez az egyetlen könyv Krisztus, Krisztusról beszél és Krisztusban találja meg a beteljesedését”. Kétségtelen, hogy pusztán történeti vagy irodalomtudományi szempontból nézve a Biblia nem egy könyv, hanem irodalmi szövegek gyűjteménye, mely több mint ezer esztendő alatt állt össze, és nem könnyű fölismerni, hogy az egyes könyvek hogyan alkotnak benső egységet. A köztük lévő feszültségek viszont jól láthatók. Ez érvényes már Izrael Bibliájában is, melyet mi keresztények Ószövetségi Szentírásnak nevezünk. Még inkább érvényes, amikor mi keresztények az Újszövetséget és annak iratait mintegy hermeneutikai kulcsként kapcsoljuk össze Izrael Bibliájával és azt úgy értelmezzük, mint Krisztushoz vezető utat. Az Újszövetségben általában nem „az írás” kifejezést (vö. Róni 4,3; 1Pt 2,6), hanem az „írások”-at használják (vö. Mt 21,43; Jn 5,39; Róm 1,2; 2Pt 3,16), melyeket összességükben Isten egyetlen hozzánk intézett Szavának tekintenek. Ezzel világossá válik, hogy Krisztus személye hogyan egyesíti az összes „írásokat” az egyetlen „Szóval”. Így értjük meg, mit mondott a Dei Verbum dogmatikus konstitúció 12. pontja, amikor rámutatott az egész Biblia belső egységére, mint a hit korrekt hermeneutikájának döntő kritériumára.

Az Ó- és Újszövetség kapcsolata

40. Annak távlatában, hogy az írásk Krisztusban egyek, mind a teológusoknak, mind a lelkipásztoroknak tudniuk kell az Ó- és Újszövetség kapcsolatáról. Mindenekelőtt nyilvánvaló, hogy az Újszövetség elismeri az Ószövetséget Isten Szavának, s ezért elfogadja a zsidó nép szent írásainak tekintélyét. Ezt burkoltan azzal ismeri el, hogy ugyanazt a nyelvezetet használja, és gyakran utal ezen írásk részleteire. Kifejezetten pedig azzal ismeri el, hogy sok részletet idéz belőle és érvelésre használja fel. Így az ószövetségi szövegekre támaszkodó érvelés az Újszövetségben döntő erejű, erősebb, mint az egyszerű emberi ész érvei. A negyedik evangéliumban Jézus kijelenti, hogy „az írást nem lehet feloldani” (Jn 10,35). Szent Pál pedig azt fogalmazza meg különös pontossággal, hogy az ószövetségi kinyilatkoztatás számunkra, keresztények számára is érvényes (vö. Róm 15,4; 1Kor 10,11). Ezen túlmenően állítjuk, hogy „a názáreti Jézus zsidó volt és a Szentföld az Egyház szülőföldje”; a kereszténység gyökere az Ószövetségbe nyúlik és a kereszténység mindig e gyökérből táplálkozik. Éppen ezért a józan keresztény tanítás mindig elutasította a vissza-visszatérő markionizmus minden formáját, mely különböző módokon arra törekszik, hogy szembeállítsa az Újszövetséget az Ószövetséggel.

Továbbá az Újszövetség illeszkedik az Ószövetséghez és hirdeti, hogy Krisztus élete, halála és föltámadása misztériumában a zsidó nép szent Íratai tökéletesen beteljesedtek. De meg kell jegyeznünk, hogy az írásk beteljesedésének fogalma összetett, mert hármass természete van: alapvető az ószövetségi kinyilatkoztatással való folytonossága; további jellemzője a szakítás, s újabb jellemzője a beteljesítés és felülmúlás. Krisztus misztériuma rendeltetését tekintve folytatja az Ószövetség áldozati kultuszát, de ez egészen eltérő módon valósult meg. Módja megfelel néhány prófétai jövendölésnek, és előtte soha nem látott tökéletességet ért el. Az Ószövetség ugyanis tele van az intézményes és prófétai jelleg feszültségeivel. Krisztus húsvéti misztériuma tökéletesen egyezik - de előre nem látható módon - a próféciákkal és az írásk előképeivel; mindazonáltal nyilvánvaló szakítást jelent az ószövetségi intézményekkel.

E meggondolások mutatják az Ószövetség semmivel nem helyettesíthető jelentőségét a keresztények számára, ugyanakkor nyilvánvalóvá teszik a krisztológikus olvasás eredetiségét. Az apostoli időktől kezdve, majd az élő hagyományban az Egyház megmutatta a tipológiának köszönhetően az isteni terv egységét a két szövetségben. A tipológia nem önkényes, hanem a szent szövegben

elbeszélte eseményekben rejlik, ezért az egész Szentírást érinti. „A tipológia Isten Ószövetségben végrehajtott műveiben előképét látja annak, amit Isten később az idők teljességében megtestesült Fia személyében beteljesített.” így tehát a keresztények az Ószövetséget a meghalt és föltámadott Krisztus fényénél olvassák. Amennyiben a tipologikus olvasás föltárja az Ószövetségnek az Újszövetségre irányuló tartalmát, nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy az Ószövetség megőrzi a maga kinyilatkoztatásának értékét, melyet a mi Urunk is megerősített (vö. Mk 12,29-31)- Éppen ezért „az Újszövetséget is az Ószövetség fényénél kell olvasni. Az őskeresztény katekézis állandóan visszanyúlt hozzá (vö. 1Kor 5,6-8; 10,1-11). Ezen az alapon állították a Szinódusi Atyák, hogy „a Biblia zsidó értelmezése segítheti a keresztények szentírástudományát és értelmezését”. Szent Ágoston éleslátó bölcsességgel így nyilatkozott e kérdésről: „Az Újszövetség el van rejtve az Ószövetségben, és az Ószövetség megnyilvánult az Újszövetségben”. Fontos tehát, hogy mind a lelkipásztorkodásban, mind az egyetemi oktatásban világossá tegyék a két szövetség bensőséges kapcsolatát, Nagy Szent Gergellyel együtt emlékezve arra, hogy „amit az Ószövetség megígért, azt az Újszövetség láthatóvá tette; amit az homályosan hirdet, ez mint jelenvalót nyíltan hirdeti. Ezért az Ószövetség az Újszövetség prófécija és az Ószövetség legjobb kommentárja az Újszövetség.”

A Biblia „sötét” lapjai

41. Az Ó- és Újszövetség kapcsolatában a Szinódus foglalkozott a Biblia azon lapjainak témájával is, melyek a rajtuk leírt erőszak és erkölcstelenségek miatt sötétek és nehezek. Ezzel kapcsolatban mindenekelőtt azt kell észben tartanunk, hogy a bibliai kinyilatkoztatás mélyen a történelemben gyökerezik. Isten terve fokozatosan mutatkozik, és egymást követő lépésekben, lassan valósul meg, sokszor az emberek ellenállása ellenére is. Isten kiválaszt egy népet és türelmesen neveli. A kinyilatkoztatás alkalmazkodik az egymástól távoli korszakok kulturális és erkölcsi színvonalához, s hivatkozik tényekre és szokásokra, például hazug mesterkedésekre, erőszakos beavatkozásokra, népiirtásokra, anélkül, hogy ezek erkölcstelenségét kifejezetten elítélné; ami a történeti összefüggésből érthető, de meglepheti a modern olvasót, főként ha megfeledkeznek a sok „sötét” magatartásról, melyeket az emberek a századok folyamán mindig, még napjainkban is tanúsítanak. Az Ószövetségben a próféták prédikációikban hevesen kikelnek az igazságtalanság és az erőszak minden kollektív vagy egyéni fajtája ellen, s így a nevelés eszközévé válnak, melyet Isten ad népének előkészületül az evangéliumra.

Éppen ezért hiba volna figyelmen kívül hagyni a Szentírásnak azokat a szakaszait, melyek problematikusnak látszanak. Inkább tudatában kell lennünk, hogy ezen lapok olvasása megfelelő szaktudást igényel. Ezt olyan képzésben kell megszerezni, mely a szövegeket történelmi- irodalmi összefüggésükben és keresztény távlatukban olvassa, s melynek végső hermeneutikus kulcsa „az evangélium és Jézus új parancsa, mely a húsvéti misztériumban teljessé lett.” Ezért buzdítom a tudósokat és a lelkipásztorokat, hogy segítsék a hívőket megbarátkozni ezekkel a lapokkal is, olyan olvasással, mely jelentésüket Krisztus misztériumának fényénél fedeztetni föl.

2.3. Liturgikus nézőpont

2.3.1. Az evangéliumi szakasz kapcsolódási pontjai a szentmise szertartásának egyéb szövegeivel

Az evangéliumi szakasz folytatja a Hegyi beszéd tanításának bemutatását. Ez alkalommal azt a részt hallhatjuk, melyben Jézus kiemeli, beteljesíteni jött a törvényt és a prófétákat, s nem eltörölni azokat, majd kitér három parancsra: az ölés, a házasságtörés és az esküdözés elleni parancsokra.

Az olvasmány (Sir15,15-20) árnyalja a törvényről és a parancsokról szóló evangéliumi szöveget: Isten adta az embernek a törvényt és a parancsokat, melyek a jóra vezetnek, de az embernek lehetősége van ezektől eltérni – „megadatik neki, amit választ magának”.

A válaszos zsoltár (Zsolt 118,1-2.4-5.17-18.33-34) a törvénytisztelőket, az Isten útján járókat dicséri: „Boldogok, akik Isten útján járnak, és törvényét követik”.

Az egyetemes könyörgések az isteni törvények megtartásához és Isten akaratának teljesítéséhez kapcsolódnak: „(Pap:) Testvéreim! Krisztus Urunk, azért jött el, hogy a szeretet parancsa által tökéletessé tegye az ószövetségi törvényt. Kérjük mennyei Atyánkat, hogy kegyelmével mindenben teljesítsük szent Fia akaratát!” Az első könyörgés az egyházi előljárók szerepét emeli ki: „Hogy az Egyház pásztorai elől járjanak az isteni törvények megtartásában!” A második a törvények megtartásának hatásait említi: „Hogy az isteni törvények megtartása által a világban rend és béke uralkodjék!”. A befejezés kiemeli, hogy Krisztus az, aki példát adott az Úr Isten akaratának tökéletes teljesítéséről.

A felajánló könyörgés az Isten akaratának teljesítői számára kér jutalmat a

mennyben: „Kérünk, Istenünk, hogy ez az áldozati adomány tisztítson meg és újítson meg minket. Legyen örök jutalom forrása azoknak, akik teljesítik szent akarodat. Krisztus, a mi Urunk által”.

Az áldozás utáni könyörgés azt kéri, hogy a vágyaink Istenhez vigyenek közelebb: „Add, hogy mindig olyan eledelre vágyakozzunk, amely az igaz életet táplálja bennünk”.

2.3.2. Liturgikus énekek

Gitáros énekek:

- **Csák Katalin - Szent vagy, szent vagy, szent vagy / Dávidnak fia**
<https://www.youtube.com/watch?v=kZE-9J1D8Yo>
- **Balogh Misi – Ég és föld elmúlnak**
<https://www.youtube.com/watch?v=aWs-1YlhxY8>
- **Minden mi él, csak Téged hirdet**
<https://www.youtube.com/watch?v=jynnV3-JMUK>
- **Ágnes – A Szeretet himnusza**
<https://www.youtube.com/watch?v=bVol7ZD1lbY>
- **Iváncsits Tamás – A Szeretet himnusza**
<https://www.youtube.com/watch?v=9bKZYI9jH2Y>

2.4. Pedagógiai nézőpont

2.4.1. Tantörténet

Történet a megbocsátásról (ismeretlen szerző)

Egy tanítónő a kisdíákok agytekervényeit megmozgató játékot talált ki. Arra kérte a nebulókat, hogy egy műanyag tasakban mindenki hozzon magával pár darab burgonyát. Annyi burgonyát kellett vigyenek a gyerekek, ahány személyt a környezetükből utáltak, és azokról kellett a gumókat is elnevezniük. Másnap meg is érkeztek a krumplik, volt, aki kettőt hozott, volt, aki hármat, de olyan is akadt, aki öttel érkezett.

A tanítónő ezután arra kérte a diákjait, hogy a következő egy hétben mindenhová, még a vécére is vigyék magukkal a krumplis zacskóikat.

Ahogy teltek a napok, a kisdíákok közül már volt, aki sírva fakadt, hiszen a napok alatt megromlott krumplikból förtelmes bűz áradt, és akinek 5 krumplija volt, annak sokkal nehezebb terhet is kellett cipelnie. Mikor letelt a hét, a gyerekek

örültek, hogy a játéknak vége lett.

A tanítónő megkérdezte: „Milyen érzés volt magatokkal cipelni a krumplikat?”

A gyermekek azonnal panaszkodni, siránkozni kezdtek, hiszen szörnyű érzés volt azokkal a kellemetlen szagú gumókkal együtt élni.

„Pont ugyan ilyen érzés, mikor a lelketek, szívetek mélyén ott ül a düh, a harag és a gyűlölet. Az a láthatatlan, de nyomasztó bűz megmérgezi a szívet, és mindig veletek lesz, ha nem szabadultok meg tőle. Meg kell bocsátani, mert akkor a szívetek csak így lehet szabad és könnyű. A megbocsátás képessége a legnagyobb erény, a legmagasztosabb emberi tulajdonság. A szeretet a legjobb gyógyír mindenre, ezért nem szabad senkire sem haragudni” – mondta a nagyszerű pedagógus.

Forrás: <http://joportal.hu/johirek/2661>

2.4.2. Evangélium témáját feldolgozó versek

Rainer Maria Rilke

LÉLEK AZ ÚRBEN

Itt járok, kóválygok, szabadba tört
lélek.

Merhessem? Lendüljek?

Sok rátermett élt

volt küzdőhelyemen. De itt, hol

képességét rendre kifejti a legkicsinyebb is

néma remekléssel -:

merhessem? Lendüljek?

Átkínlódtam bár a ködös test rabjaként

éjeket: ó, sőt egybekötöttem

őt, a földit a Végtelennel,

szürke

szíve keservesen

sírt a kezemben.

Most ki elé álljak:
íme a lélek? Kit
lep meg?

Hirtelen én legyek, én az Örök;
ellentéemtől szabadulva, kinek már
vígasa sem leszek, és csak az éggel
érzek.

Én, még gyöngé titok;
rebbeteg, egyetlen
mindvalamennyi kitérult
titok között.

Ó, hogyan átjárják egymást az erős ölelések.
Hát engem melyikük fog és ad
majd tovább,
rossz ölelőt?

Vagy jót? Ellobogott
ama félszegen szeretők kimerítő
láza belőlem? Bámulok,
s fölfele hullok? Ezért?

Csorba Győző fordítása
<http://mek.niif.hu/00400/00474/00474.htm#d6724>

Kovács Bettina

Hadd legyek

Uram, hadd legyek ezen a Földön a Te szavad,
Mely az embereknek megnyugvást ad.
Hogy elmondhassam Te vagy az Isten,
S nekem Te vagy a legértékesebb kincsem.

Hadd legyek a szelíd hangod,
Mellyel gyermekeidet bátorítod.
Hogy nincs olyan bűn a világon,
Ami elválasztana az Atyától.

Mert az Isten örökké szeret,
S Ő nyújt mindig segítő kezét.
Uram, hadd legyek az a kéz mely irányít,
Mely minden akadályt elhárít.

S hadd legyek a mosolyod,
Amely még a sötétben is felragyog.
Az a békés tekintet,
Mi reménnyel tölti el az embereket.

Hadd legyek a csillogó fényed,
Mi megmutatja igazi lényed.
Az a ragyogás ami Téged körülvesz,
Ami csak még szebbé tesz.

Uram, hadd legyek érted munkálkodó gyermeked,
Hadd dobogtassam meg irántad a szíveket.
Hadd legyek egy jel,
Hogy te bennünk csodát végzel.

Engedd meg, hadd legyek sokak közül csak egy,
Aki a legvégsőkig elmegy.
S elmondja, hogy Te vagy az Isten,

S hogy nekem Te vagy a legdrágább kincsem
https://keresztényversek.blog.hu/2020/01/24/hadd_legyek

Csorba Győző **TÖRVÉNY**

Romlandó testekért aggódol:
a kínjukért vagy kínodért szorongsz-e?

Mentenéd őket - égre-nyúló
karok karói közt botolsz előre.

Ó, múlás, ó, szép rend: a föl-le
forgó kerék arányos mozdulása!

Ó, múlás, ó, szép rend: a tisztán
fénylő emlékek kútforrása, fészke!

Ó, múlás, ó, szép rend: a bomló
bomlása és a sarjú sarjadása! -

Ó, múlás, ó, múlás: idétlen
hányódás, izzadtság-szagú kesergés!

Ó, drága énekhez vezérlő
formátlan ordítás, nyögő szabódás!

Ó, bűz, ó, genny, petyhüdt hidegség,
a márvány-csarnok kásahegy-küszöbje! -

Topogsz előtte, mint a gyermek,
akit szülői józanság kipróbál,

s a lobbanó máglyák tüzére
ijesztő gonddal fekteted le szíved.

<https://mek.oszk.hu/02300/02370/02370.htm#133>

Csorba Győző

SORS

I (REND)

Úgy mozgott száj kéz láb egyéb
ingott a lég sütött a nap
vagy nem mozgott nem ingott nem sütött
hogyan történjék
valami jóvátehetően
s történt valami jóvátehetően

II (VISSZATÉRÉS)

Majd a kanyarok önmagukba
majd térnek vissza önmagukba

S ha akkor megszólal a kettő
jó esetben szép ősi nyelvük
más-más leánynyelvén beszélnek

<https://mek.oszk.hu/02300/02370/02370.htm#601>

2.4.3. Evangéliumhoz kapcsolódó játék

Magvető - Jól vigyázz kicsi kéz...

<https://www.youtube.com/watch?v=pkSdBgOSbo0>

Beszélgetések

Alkossunk 4 fős csoportokat. Az alábbi társalgást elősegítő kérdések felhasználásával alkossunk témákat a beszélgetéshez.

- Kinek, mit mond a kép?
- Eszedbe jut-e erről a képről egy, az életedben történt eset?
- Hogyan viszonyulsz a szabályokhoz?
- Hogyan viszonyulsz a Tízparancsolathoz?

- Írjatok szabályokat a XXI. század embere számára. Mi kerülne az első 10 helyre?

Az utolsó feladatra adjunk 10-15 perc gondolkodási időt, papírt és tollat a csoportoknak, majd minden csoport együtt prezentálja az ötleteit. Ez után akár vitacsoportokat is lehet alakítani Pro és Kontra a felvetett ötletek megbeszélésére, kiegészítésére, formálására.

2.4. Kérdések az evangéliumhoz

- Jézus a tíz parancsolat közül ebben a szakaszban kifejezetten háromra utal (5., 9., 2.). Ennek a tanításnak a logikája szerint, hogyan kell értelmeznünk a többi parancsolatot?

3. Oratio – imádság

3.1.1 A szentmise első könyörgése

Istenünk, tanításodból tudjuk, hogy az őszinte és tiszta szívekben akarsz élni. Kérünk, alakíts át minket kegyelmeddel, hogy méltó hajlékod legyünk. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké.

3.1.2. Szerzetesi közösségek imája

Uram, ma mit akarsz mondani nekünk, tanítványaidnak?

Uram, alázattal kérünk, add kegyelmedet, hogy tudjunk a te törvényed szerint élni, cselekedni és szeretni.

Uram add, hogy felismerjük mindennapjainkban, hogy mikor kell, kiengesztelődjünk testvéreinkkel, hogy szabadon, tiszta szívvel neked élhessünk.
Ámen

Assisi Szent Ferenc Betegápoló Nővérei

4. Contemplatio – szemlélődés

Fotó az evangéliumi szakaszhoz

Kép forrása: <https://pixabay.com/photos/christ-rio-redeemer-brazil-statue-3619190/>

5. **Condivisio – megosztás**

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Minden elmúlik egyszer a teremtett világban, de az Úr Szava örök. S csak az marad meg, ami és aki e Szóhoz hozzákapcsolódik. Isten Szava bennünk az örök élet záloga (vö. Jn 6,68; Jn 15,1-11)!

6. **Actio – tettekre váltás**

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Az Ószövetség előkészület Jézus Krisztushoz. Olvassam tehát azzal a bizonyossággal az ószövetségi Szentírást, hogy annak minden lapja Jézus Krisztusban nyeri el a teljes értelmét!